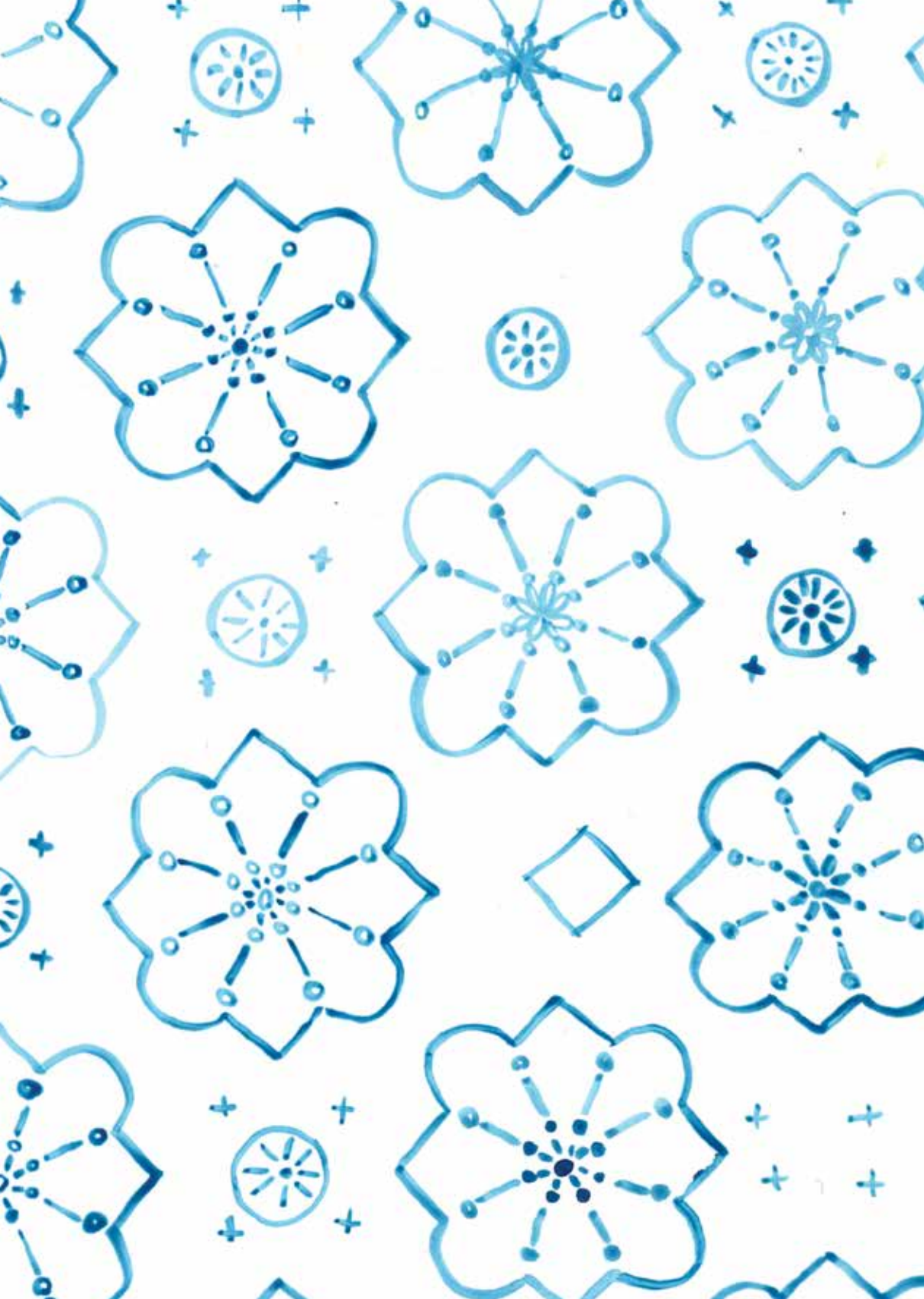

MINA JA

LEDJON

teaksta:
ELIN B. R. TØMTE

Illustrašuvnnat ja häbmen:
INGA H. SÆTRE

MINA JA
LEDJON

Davisámegillii jorgalan:
LILL HEGE ANTI
Davvi Girji AS

Ráhkis lohkki!

Dán girjjis sáhtát lohkat oanehis muitalusa Mina birra. Mina eadni lea politihkkár, ja ovttá beaivvi beassá Mina su mielde Stuorradiggái gos son bargá. Doppe deaivvada Mina Ledjoniin mii čájeha Stuorradikki sutnje, ja son oahppá olu Stuorradikki ja demokratiija birra.

Sávan ahte du mielas lea girji gelddolaš, ja ahte háliidat oahppat eanet mo min riika stivrejuvvo.

Ustitlaš dearvvuodat
Olemic Thommessen

Olemic Thommessen
Stuorradiggepresideanta

Minas čagalduhtta čovvi ovdal jo go oba lea čalmmiid rahpan. Son lea nu guhká illudan dán beaivái!

Miessemánu 17. beaivi lea earálágan go buot eará beaivvit. Stuorra riegádanbeaidoalut masa buohkat leat bovdejuvvon, jurddaša Mina cokkalattiin suohkkobuvssaid. Biktasiid leigga ikte jo ohcan. Mina coggá aiddo liktejuvvon čuvlla. Das lea rukses vuoddoivdni, mas leat vilges čuoggát. Son jorggáhallá láhttis nu ahte healbmi leabbana dego paraplya.

Eadni lea maiddái finnis, son lea coggan bunáda.
Go leaba borran iditbiepmu, de vuolgiba ovttas gávvgii geahččat
mánáidtoaga.
Soai gávdnaba saji Stuorradikki lahka.
– Dáppe oidne moai bures, dadjá eadni ja rohtte Mina vel lagabui.
Ávvudeaddji oahppit ja finna musihkkačuojaheadjit devdet Karl Johan gáhta.

Ravdaváccáhahkii bahkkejit olbmot juohke guovllus.
Buohkat háliidit ovddemusas čuožžut vai oidnet.
Muhtumat čurvot hurra ja sevvat Minai ja eadnái.
Mina lokte iežas leavgga ja seavvá ruovttoluotta.
Boahte jagi áigu son maid vázzit toga!

- Odne ávvudit mii Vuodđolága, dadjá eadni. – Ja árvit maid, Vuodđoláhka lea Stuorradikkis.
Mina eadni lea politihkkár ja bargá Stuorradikkis.
– Mii Vuodđoláhka lea? jearrá Mina.
Eadni jurdila.
– Vuodđoláhka lea dego olles Norgga váldoláhka.
– Sáhtá go Vuodđolága oaidnit? jearrá Mina.
– De sáhtá, muhto dál han letne doaluide vuolgimin, vástida eadni.

Muhto ovdal go vázzileaba trihka lusa, de geahččá Mina geađgeledjonii mii goarjada Stuorradikki ovddabealde. Mina moddje ledjonii ja lea aiddo vázzileamen go ledjon fáhkka časká sutnje čalmmi! Mina healkkeha. Geađgeledjon mii časká čalmmi? Sutnje?
Mina soaiggeha, man ártet. Eadni gal ii vissa oaidnán dan; son lea vázzilan trihka guvlui.

Mina measta guossala go viehkala eatni maŋŋái.

Go Mina lea idjaláhkai velledan dien eahkeda, de muitala eadnái ledjona birra. Son nu háliida fas dohko vuolgít.
– Nieiddažan, geađgeledjonat eai gal máhte čalmmi časkit! dadjá eadni ja gokčá Mina bures gokčasiin.

Muhto ovdal go eadni jáddada lámppá, de lohvida ahte Mina galgá beassat su mielde Stuorradiggái nuppi beaivve.

Ihkku arvigoahtá. Mina jurddaša ledjona birra, mii goarjada arvin olgun njuoskan ja galbmon.

Go Mina lihkká, de lea eadni doapmamin.

– Gosa lean mun bidjan dan? dadjá son alcces.

Son lea ohcan kommodas, skuffas ja beavddi alde. Dál ohcá galmmihanskáhpas maid.

– Maid don ozat? jearrá Mina.

– Vearrokoartta, šuoškiha eadni. – Lean ožžon odđa vearrokoartta ja ferten dan addit odne.

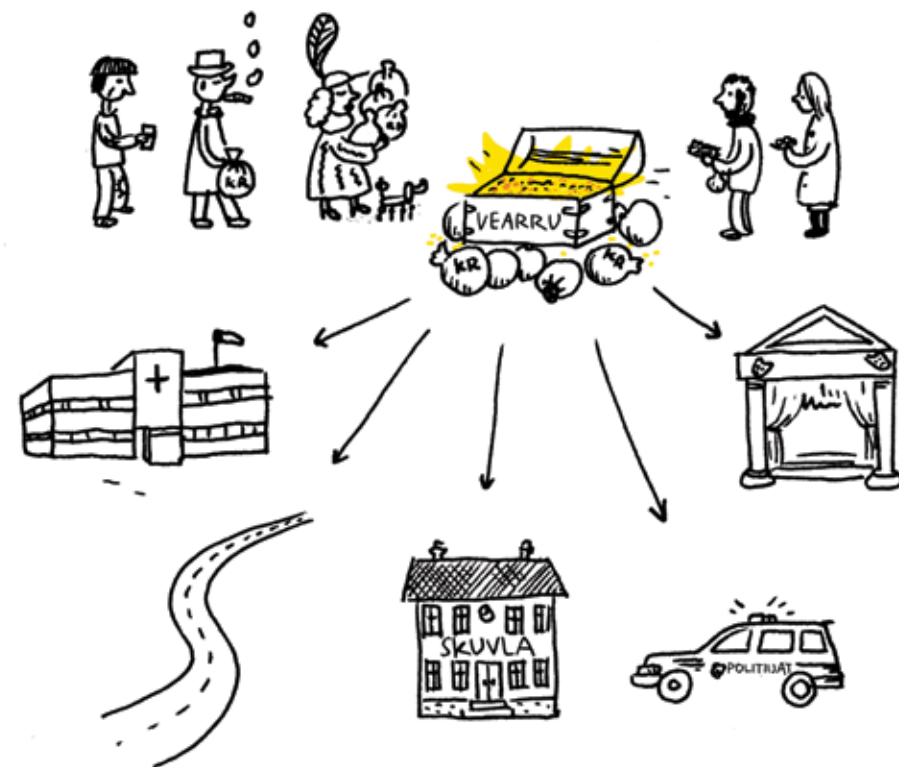
Mina háliida veahkehit ja nu ohcagohtá son ge.

– Vearrokárta? Mii son lea čihkkon? Lea go son Stuorradikkis árdna?

Mina govahallá giissá ruđaiguin, golliiguin ja čikŋagedggiiguin.

Viimmat gávdná eadni vearrokoartta.

– Dat lei čiehkádan bures, dadjá son.

Mina mielas ii sulastahte dat ártna.

– Mii bat vearrokoarta lea? jearrá Mina veahá behtohallamiin.

– Sii geat barget, ožžot bálkká dan ovddas, dadjá eadni.

– Buohkat fertejit máksit veauru oasi iežaset bálkkás. Ja vearrokoarta muitala man olu mii galgat máksit veauru. Go buohkat mákset veauru, de šaddá das hirbmat stuorra ruhtaseahkka.

– Doppe go lea mahkáš dat árdnagiisá? jearrá Mina.

– Jo, ovtta láhkai sáhttit dadjat ahte buot veauroruđat leat dego árdnagiisá, moddje eadni. – Ja lea dakkár árdnagiisá mii lea ávkin buohkaide, go ruđat geavahuvvojit skuvllaide, buohcciviesuide, boarrásiidsiiddaide, politiijaide ja olu eará áššiide.

Mina muitá dalle go áddjá lei buohcciviesus. Dalle dajai son eadnái ahte lei ilus go lei máksán veauru. Dál Mina ádde buorebut maid áddjá oavvildii dalle.

Eadni ja Mina mannaba trihkain gávpogii. Ain arvá. Olbmot johtet doama-doama iežaset paraplyaid vuolde. Eadni vuordá Stuorradikki uvssas. Mina guovllada fiskes arveskuohpu vuolde ja geahččá gealdagasat ledjonii.

– Don leat njuoskan, it go don goalo?

Mina čuožžu juolgesuorpmaid alde, muhto ledjon geahččá dušše áibmui. Lea go son oadđimin? Jurdilkeahttá čearggáda Mina hirbmadit. Ledjon bárdá oavivi ja časká čalmmiid. Mina dovdá váimmu julkimin johtileappot. De luoitá ledjon oavivi ja geahččá sutnje.

– Don got čergot? jearrá dat ja geahččá miellagiddevaččat Minai. Mina nivkala, muhto ii nagot civkkádit ge.

– Diekkár čáppa čearguma in dáidde leat gullan dan rájes go ráhkaduvvojin geađggis.

Ledjon geahččá birra ja fanahallá julggiid.

De njiedjá hiljit geađgejuolggis.

Minas čáhcot giedat, ja illá nagoda jaska čuožžut. Dál lea ledjon eatnamis. Dat likšá seibbiin ja geahččá sutnje.

– Mana eadnát lusa. Moai sáhtte fargga deaivvadit siste Stuorradikkis, ja de sáhtte váccašit doppe. Ferten geavahit iežan čiegus uvssa, dadjá ledjon ja jávkkiha nurkki birra.

Mina viehkala eatni maŋŋái, ja ovtas mannaba sisa Stuorradiggái eatni kantuvrii.

GRR RAUVV!

Eatnis lea olu bargu. Son ferte ráhkkanit dasa maid galgá dadjat stuorradiggesálas, ja maŋŋá galgá máŋgga čoahkkimii.

– Oaččun go geahčadit dáppe? jearrá Mina.

– Mm, vástida eadni vieččadettiin moadde áviissa ja káffekohpa.

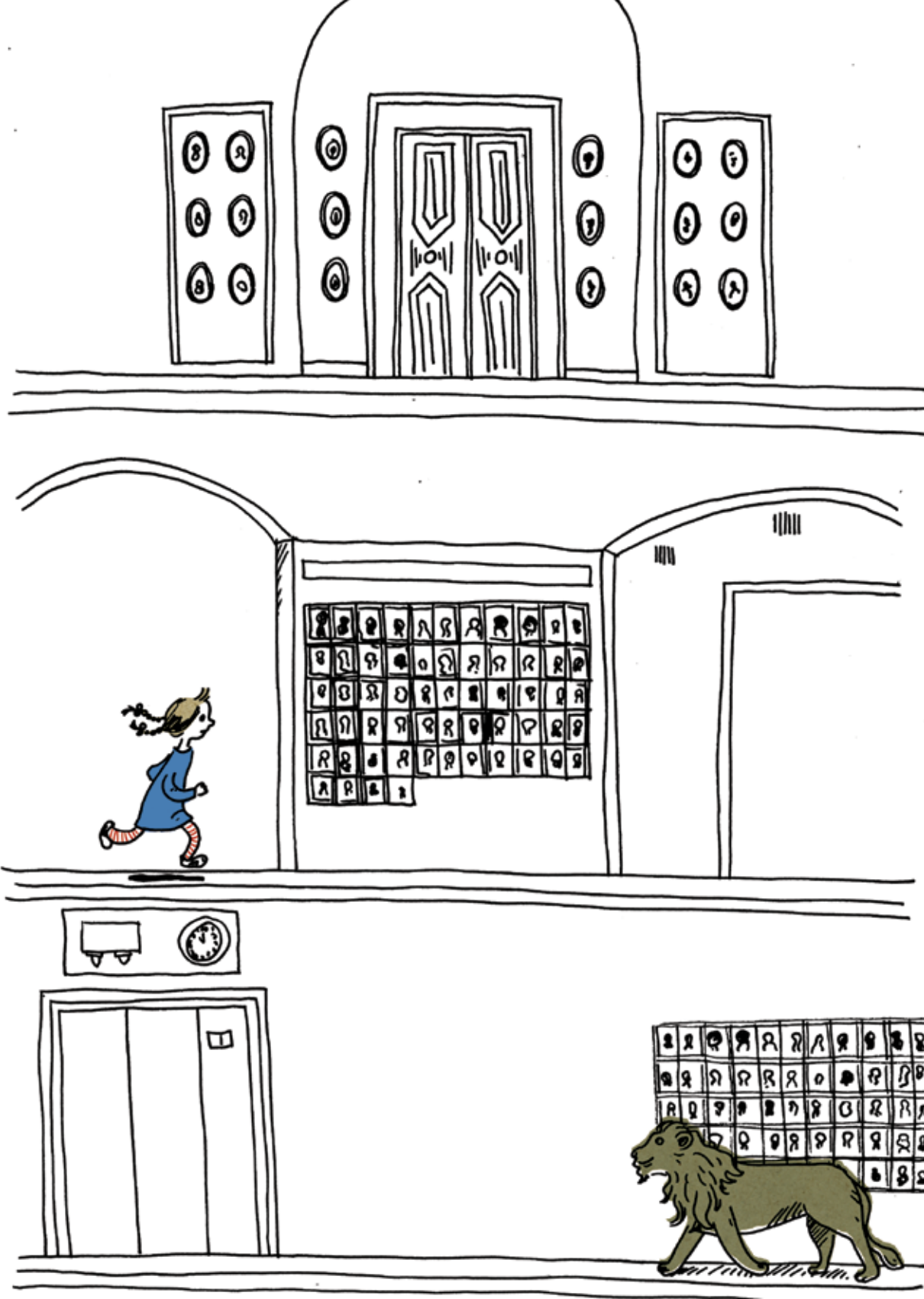
Mina doapmala kantuvrras olggos.

Guhkes feaskáris leat govat politihkkáriin geat ovdal leat bargan Stuorradikkis. Mina ii astta daid geahčadit. Son ferte gávdnat tráhpá. Heaissa luhtte oaidná ledjona mii vuordá su.

Dat lea viehka stuoris, jurddaša Mina ja mahkaluššá. Muhto son lea eanet sáhkki go balus, ja čuovvola go ledjon vázzigoahtá govda tráhpá bajás.

– Orut go dáppe? jearrá Mina.

– Orun ja orun, mun várjalan Stuorradikki, dadjá ledjon.

Gasku tráhpá bisána dat uvssa ovdii.

– Dáppe lea juoga maid fertet oaidnit, dadjá dat. Soai bohtiba latnjii gos leat tiilageadggat seainnit ja olu govat. Glássaskáhpas lea girji.

– Dá lea min Vuodđolága kopiiija.

Dat čállojuvvui birrasii 200 jagi dassái.

Dán dat olles Norga ávvuda juohke miessemánu 17. beaivvi.

Vuodđoláhka dáidá leat dat deháleamos maid várjalan, dadjá ledjon smiehttalasat.

Mina mielas lea ártet ávvudit girjji, muhto de muitá eatni dadjan ahte Vuodđoláhka lea Norgga váldoláhka.

Dego buot lágaid bajimuš láhka.

Ii leat ártet ahte ledjon lea nu čavlá!i

– Go Norga oaččui sierra vuodđolága, de álggii demokratiija.

– Mii lea demokratiija? jearrá Mina.

Ledjon gálge čoddaga ja muitala: – Dat lea dat ahte olles álbmot galgá beassat leat mielde mearrideamen. Muhto eai buohkat sáhte mearridit oktanaga. Danne mii välljet olbmuid geat galget stivret min ovddas. Dat 169 politihkkára dáppe Stuorradikkis leat bohtán iešguđet guovlluin miehtá riikka. Sii dat mearridit dehálaš áššiin.

– Gulan go son mun álbmogii, hearrá Ledjon? jearrá Mina.

– Dieđusge! Muhto fertet leat deavdán 18 jagi ovdal go beasat leat mielde välljemin.

– Ja sii mearridit stuorra ruhtaseahka badjel, dadjá Mina.
Ledjon geahččá sutnje: – Don bat leat gullan dan birra! Juohke jagi geahččalit politihkkárat soahpat mo ruđa galgá juogadit ja geavahit. Dávjá soaitá leat nu ahte eai leat ovttaoavvilis. Dalle geahččalit digaštallat buriid čovdosiid maidda olusat sáhttet miehtat. Čovdosat, mat eatnašiid mielas leat OK, mearriduvvojit. Nie doaimá demokratiija.

Mina gal lea gullan eatni hállamin dán birra ovdal, muhto ii leat riehta ádden.

– Mo livččii dalle jus ii livčče leamaš demokratiija? jearrá son.
– Dalle eat livčče ieža beassan válljet iežamet jodiheddjiid. Jus ii leat demokratiija, de mearridit dušše moattis, ii ge dat leat vuoiggalaš!

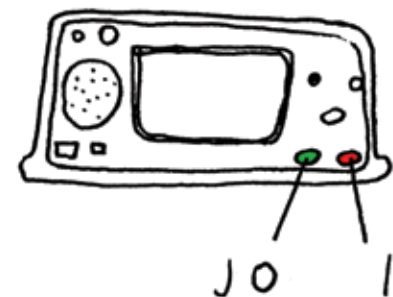

Mina ja ledjon joatkiba tráhpá bajás ja olleba stuorra latnjii man dárogillii gohčodit *vandrehallen*. Aiddo dalle čuodjá tiibma, ja olu politihkkárat bohtet doama-doama ja dopmet sáno stuorradiggesálie. Mina ja ledjon čuovvoleaba sin.

Lea čáppa sála rukses- ja golleivnnis, ja doppe lea hirbmat stuorra čuovgakruvdna robis.
– Dáppe stuorradiggesáles leat dan 169 politihkkáris fásta sajit, dadjá ledjon vuollegaččat. – Dáppe dadjet iežaset oaiviliid, ja dasto jienastit áššiid maid leat digaštallan.

Go jienastit, de deaddilit jienastanboalu iežaset sajis. Ruoná boallu mearkaša jo. Rukses boallu mearkaša ii. Dat ivdni, maid eatnašat deaddilit, mearrida dan mii mearriduvvo.

DOLOŠ STÁHTAVEARJOGOVVA

Ovttá seainnis heangá govva golleledjonis mas lea kruvdnu oaivvis ja ákšu ovdajulggiin. Ledjon ja Mina čáppášeaba gova.

- Stáhtavearjogova ledjon lea mu lagaš fuolki, dadjá ledjon goargadit.
- Muhto manne aiddo ledjon? Mii han orrut Norggas! dadjá Mina.
- Ledjon mearkkaša fápmu ja friddjavuohta. Mii leat gievrrat ja galgat várjalit, dadjá ledjon ja savdnjila ledjonhárjji.

Mina jurdila. Son lea ovttaoaivilis das ahte ledjon lea stuoris ja gievra.

- Muhto don han leat dušše geađgi! gurgala Mina.
- Geađgi mahkáš, muoláda ledjon.

Dat likšá seibbiin nu ahte Mina masá gahččá. De vázzila olggos, njunni vel áimmus.

Mina ferte viehkalit maŋŋái.

- Geađgi! muráda ledjon fas. Mun lean ráhkaduvvon granihtas! Ledjen okta dain vuosttaš bácciin Oslo gávpogis. Mun goarjadan olgun buotlágan dálkkiin. Badjel 100 jagi lean várjalan Stuorradikki ja Vuoddolága. Ijatbeaivái. Ja nuppi čuohte jagi vel áiggun várjalit.
- Ándagassii, hearrá Ledjon, dadjá Mina ja gaikkeha ledjona seaibbi várrugasat.
- Lea viehka buorre ahte leat ráhkaduvvon granihtas! joatká son. Dalle ledjon savdnjila iežas hárjji ja orru eanet duhtavaš.

Ovttas vázziba ustiba guovttos tráhpá vulos.

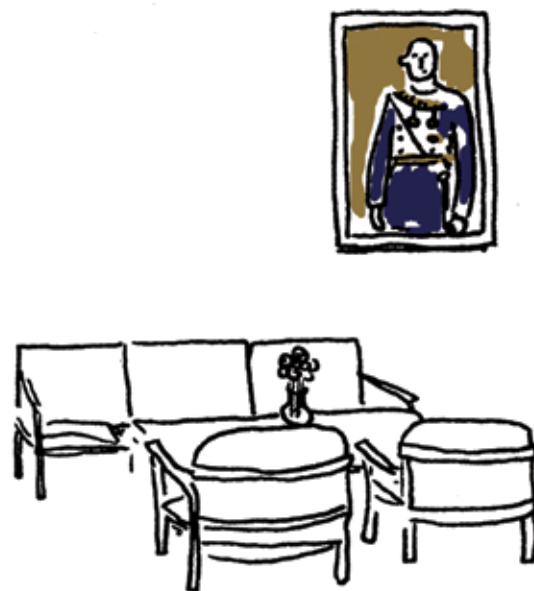
– Giitu mieđušteamis, dadjá ledjon. Lei somá dutnje čájehit ártnaid maid várjalan.

– Lea buorre go várjalat Stuorradikki ja Vuodđolága, dadjá Mina.

– Muhtun áššit leat várjalan veara, vástida ledjon.

Mina buorresta ledjona ja giitá oahpisteamis.

De viehkala fas eatni kantuvrii.

Eatni mielas lei Mina jávkan guhká.

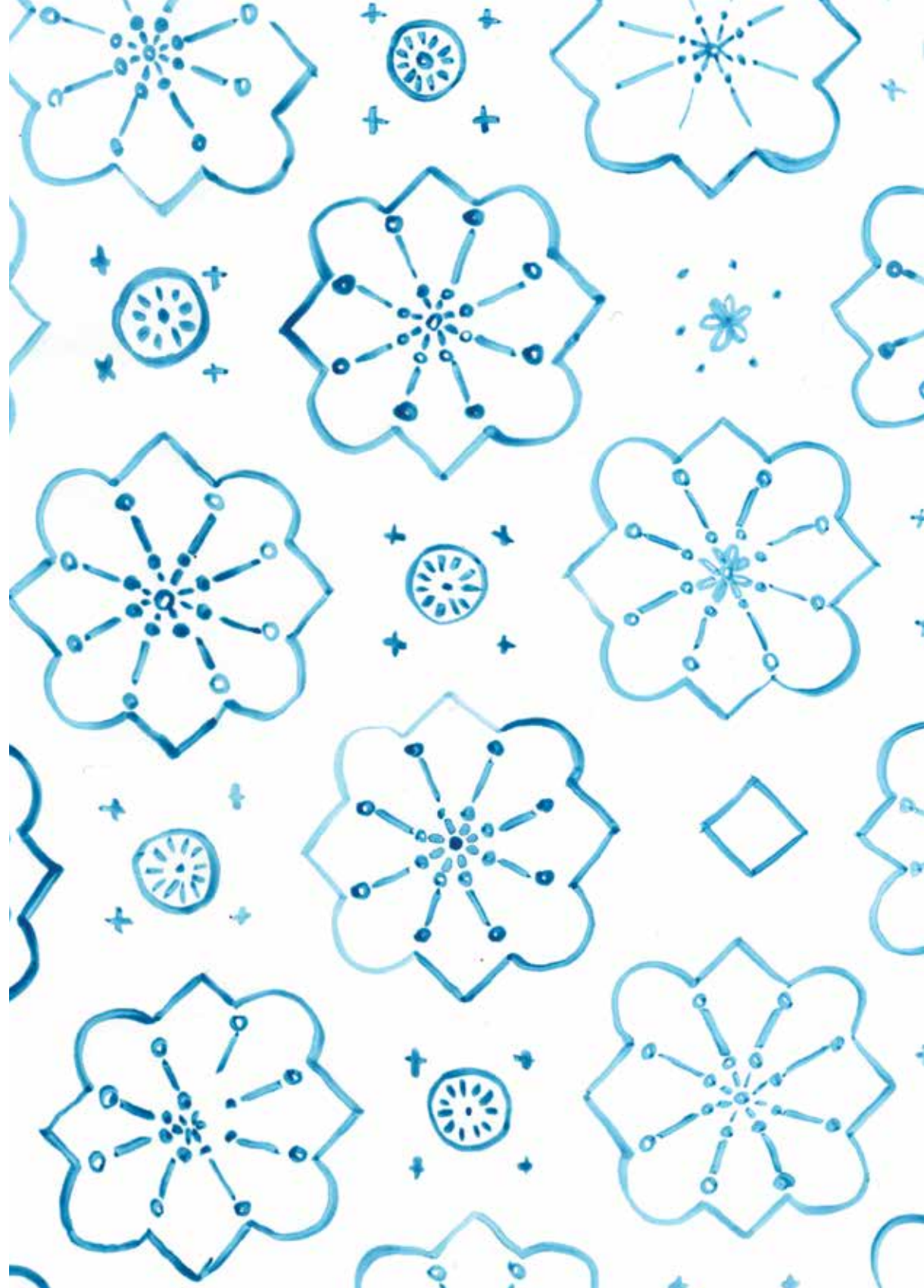
– Don it sáhte okto vázzit dán visttis, dadjá eadni.

– In mun lean gal áibbas okto, vástida Mina juonalaš geahčastagain.
Eadni joatká bargguin dihtora ovddabealde.

– Eadni? Sáhtta go dadjat ahte demokratiija lea árdna? jearrá Mina oanehis botta áigge.

– Jo, nu sáhtta dadjat, vástida eadni, veahá hirmástuvvamiin.

Dalle jurddaša Mina ahte son dattetge lea gávdnan árdnagiissá.
Ja šaddan ustibin suinna gii várjala ártna.

Stortingets administrasjon
Informasjonsseksjonen
Trykk: Stortingets hustrykkeri 2013
ISBN 978-82-8196-075-6
www.stortinget.no

